

En stöld i Kina

Han är 25-26 år, pluggar elektronik på högskolan i Gävle och kommer från Kina. Hans namn är krångligt för svenskar, så han har tagit sig ett engelskt "arbetsnamn". Vi kan kalla honom Peter. Jag tog med honom till Fängelsemuseet, där vi fick en utomordentlig guidning på engelska.

Brott och straff visade sig engagera honom mycket. Han lyssnade väldigt uppmärksamt, jämförde med kinesiska förhållanden, ställde detaljerade frågor och häpnade över en del av svaren.

– Min kusin har suttit i fängelse i Kina, berättade Peter. – Han var 19 år, hade ett jobb som passade honom och planer på högre utbildning, när han på 1980-talet stal en summa pengar. Värdet motsvarade ungefär 80 000 svenska kronor i dag.

Nej, det blev inte dödsstraff, som ju finns kvar i Kina. Pojken fick åtta år i fängelse, med tungt arbete som bomullsplockning och riskabelt arbete som att skära i glas.

Även andra villkor var hårda. Maten bestod enbart av grönsaker; under åtta år serverades han kött sju gånger.

När han väl kommit ut, var han fattig och utbildad. Möjligheterna att få jobb är begränsade även för kineser med god utbildning; konkurrensen är knivskarp. Släktingar har försökt hjälpa honom till någon anställning, men hans kunskaper har inte räckt. Mamman skäms över honom, han själv skäms och flyttar runt så att inte ens släkten vet var han finns. Han kan inte hålla mejlkontakt, eftersom han inte lärt sig att använda en dator.

Unga kineser är familjens enda barn, detta för att begränsa befolkningen. Kusiner är de närmaste släktingarna i samma generation, och jag har hört flera kineser tala om "min syster" eller "min bror", när de menar en kusin. För Peter är han en sorts bror. – Om jag kan, vill jag gärna hjälpa honom, när jag kommer hem, sa Peter. – Han har varit väldigt snäll mot

mig. Men jag vet inte om jag kan få tag i honom. Och risken är stor att kusinens liv är förstört.

Peter har fått något att jämföra med. Han kommer att tala mycket väl om svensk fångvård, när han är tillbaka i Kina.

Barbro Sollbe

Det kinesiska tecknet för fängelse. Till vänster symbolen för djur, i mitten symbolen för människa och till höger symbolen för hund. Tecknet betyder ordagrant "Ställe där människor behandlas som djur eller hundar".

Artikel hittad i "Vård och Vakt" nr 10 1931

Fångvårdsmuseum.

För en tid sedan lästes i en malmötidning att fångvårdstyrelsen beviljat Malmö museum rätt att till sina samlingar införliva eller förvara en gammal tingest benämnd stupstock, vilken hittills legat undangömd på en fängelsevind. Nämnade stupstock är ju en gammalmodig sak och lär för sitt speciella ändamål ha tagit i bruk en gång. Säkerligen kommer en museibesökande allmänhet att uppmärksamma densamma. Nu kommer tanken. Skulle icke fångvården själv kunna taga vara på sina gamla föremål och söka åstadkomma ett eget litet museum. Ett sådant museum skulle säkert inte behöva sakna material. Stockholms kriminalpolismuseum inrymmer en del attiraljer, som rätteligen borde höra hemma i ett fångvårdsmuseum, såsom bl.a. skarprättare

Dalmans bila samt en hel del alster, ofta konstnärliga, tillverkade av livstidsfångar m. m. I museet skulle utställas olika slag av vapen och fängelseanordningar från skilda tidsperioder, uniformer etc. och gärna kunde gamla säregna P.M., regler och föreskrifter från svunna tider där få sin plats. Som en "hedersgäst" i samlingen kunde man placera vår gamla giljotin eller fallbila, såvida den nu ej liksom stupstocken i Malmö fastlåsts i något allmänt museum. Förutom det myckna material, som kunde hopbringas från fängelserna, komme här till möjligheten av enskilt bidrag. Postmännen har sitt speciella museum, vars samlingar utgöra ett intressant sammandrag av postväsendets historia. Tullmännen, polisen m.fl. ha likaledes insett värdet av att sammanföra och åt efterkommande bevara det väsentliga och

mest belysande för gångna tiders förhållande inom respektive verk. Museitanken har av dessa verksamheter omfattats med synnerligt intresse. Det vore önskvärt, att vederbörande inom vårt verk också visade samma intresse.

Ett fångvårdsmuseum vore givetvis avsett allenast för fackmän och andra särskilt intresserade personer, såsom förhållandet är exempelvis vid polismuseet.

Museifrågan är sålunda väckt. Kanske kan den finna återklang i dessa spalter.

Malmö i oktober
K.E. Svensson.

Cellsapsbladet sponsras av

Gävle Offset

Cellsapsbladet

Föreningen Fängelsemuseet i Gävle

Ärgång 8, nr 1 2009

Cellsamma dagar och kvällar!

Nu när lågkonjunkturen försöker att lamslä oss alla, satsar vi på att utveckla kvällsarangemangen på museet. Då vi i vintras fick ett permanent alkoholtillstånd har vi redan lyckats med att få företag och organisationer att hålla representations- och personalarrangemang hos oss. I samarbete med Lättings eller matcateringföretag i Gävle erbjuder vi visningar kombinerade med mat och dryck. Är det större sällskap äts det i Lättings kafé, men vid ett antal på 15-20 personer får de plats i våra utrymmen i gamla direktionen på Hamilton. Vi är övertygade om att vår låga prisnivå kommer att få fler företag att se oss som ett lockande och annorlunda alternativ när svängremmen drabbar så många och kostnader måste ses över.

Sprid gärna information om oss till era

företagarevänner och andra som arbetar med att anordna personalarrangemang!

Som vanligt när det gäller Cellsapsbladet har vi ett blandat och förhoppningsvis intressant innehåll. Våra nyhetsbrev - ett sedan starten före jul - kommer till er som anmäلت e-postadress och är ett komplement till tidningen när något intressant dyker upp som vi snabbt vill delge er.

Vi välkomnar också samtliga ca 170 anställda på Kriminalvården/Privården i Gävle, Hudiksvall och Gruvberget som för om 2009 är medlemmar i vår förening - vilket inbegriper fri entré på museet!

Katarina Kallings Nilsson

Föreningen Fängelsemuseet i Gävle

Adress: Hamiltongatan 3
802 66 GÄVLE

Telefon: 026-65 44 30
Mobil: 070-628 01 92

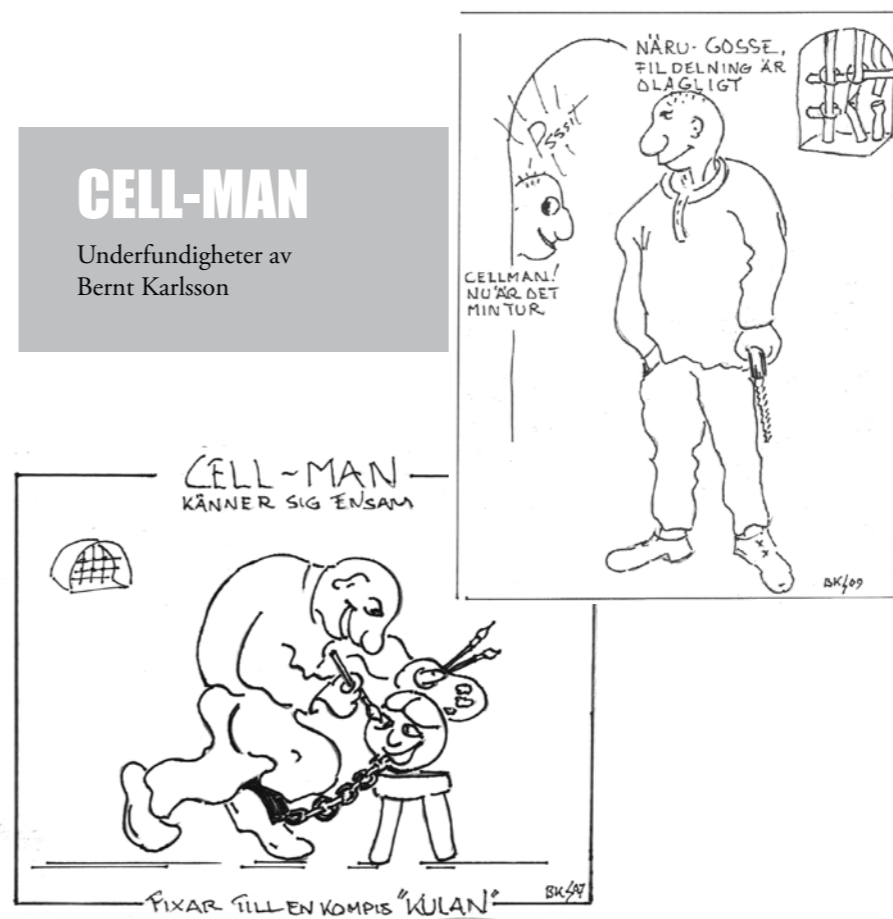
E-post: info@fangelsemuseet.se
Internet: www.fangelsemuseet.se

Att bli medlem i FFIG kostar 100 kr/år för enskild, 150 kr för familj och 300 kr för förening. Betalas in på pg 27 79 94-0.

Föreningsstyrelse
Ordf: Anders Hedin
Sekr och kassör: Katarina Kallings Nilsson
Ord.fed: Björn Ericsson, Siv Eklöf,
Håkan Attius, Sture Johnson,
Carola Åsblom, Eva Granström,
Margareta Engwall & Håkan Ström.
Suppl: Karl Henrik Ström, Staffan Johnson.
Adjungerad: Peder Mellander, Länsmuseum Gävleborg.

Medlemstidningen Cellsapsbladet utkommer med två nummer per år.
Redaktör: Katarina Kallings Nilsson
Layout: Desirée Kjellberg

SVERIGES
FÄNGELSE
MUSEUM

Bokrecension

Dagbok från kvinnofängelset av Lillemor Östlin

"Jag har nog levt efter samma måtto som den gamla vedstjälarkärringen, som sa till Baronen: *Jag vill inte ha era grenar och kottar! Jag stjal min ved och tar mitt straff så slipper jag krusa någon.*"

Lillemor Östlin fick sin första kontakt med Kriminalvården och anstalten Hinseberg i slutet av 1960-talet och är idag en av de kvinnor som spenderat mest tid i fängelse i Sverige. Hon gav ut den kritikerrosade boken Hinsehäxan år 2005 och i början av detta år kom uppföljaren – Dagbok från kvinnofängelset.

I Hinsehäxan får läsaren ta del av författarens uppväxt och om hur hon som dubbelarbetande ensamstående mor kom i kontakt med det centralstimulerande bantningsmedlet Preludin. Så småningom kom hon även i kontakt med amfetaminet och det kriminella livet. Det är en mycket levande skildring - ett riktigt tidsdokument - med mycket värme och humor trots svåra händelser under resans gång. Med Dagbok från kvinnofängelset kommer fortsättningen som bygger på författarens anteckningar från

sitt senaste fängelsestraff. Hon beskriver vardagen och människorna på den öppna anstalten Ljustadalen och så småningom på Hinseberg, där Lillemor Östlin får en glad återförening med "kärringligan" - de som varit med längst och mest. Boken innehåller inga spektakulära rymningar, kupper, snabba cash

eller svenska maffiafasoner, utan beskriver en anstaltsvardag som man ganska sällan möter i litteraturen. Författaren beskriver

de långa dagarna då det inte finns något arbete att utföra, besvären med det relativt nya rökförbudet med ändlösa visitationer för att hitta gömda cigaretter och inte minst den

oändligt långdragna kampen för rätten till penslar och färger, trots att författarens konstnärskap är välkänt på anstalten. Hon beskriver också ilskan och frustrationen när den nya vårdaren med missriktad välvilja utbrister "Ja här är det ju rent och fint!", som om författaren på grund av sin bakgrund skulle vara oförmögen att hålla snyggt omkring sig.

Boken är i mångt och mycket en känga mot Kriminalvården, och det återstår att se om den kommer att skapa debatt.

Lillemor Östlin uttrycker sin oro över att boken ska bli tråkig och frågar sig under processens gång om det kan finnas några människor som kommer vilja läsa den! Visst, den är inte lika spektakulär som Hinsehäxan, men det är en stark bok som fastnar. Båda hennes böcker står ut i sin genre – å

ena sidan med hennes målände språk och hennes driftiga, karismatiska person som lyser igenom, men också för att hon inte har det obli-

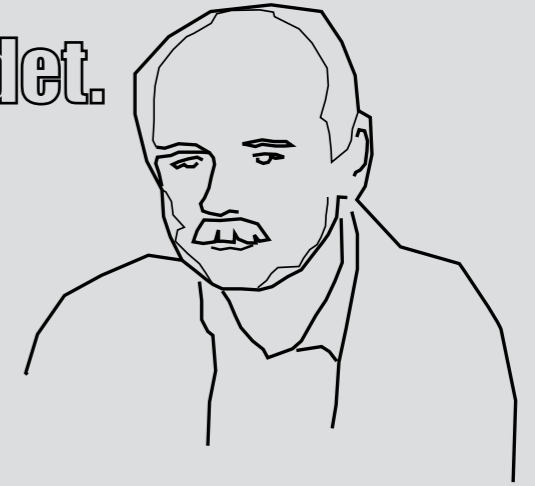
gatoriska "lyckliga slutet", det vill säga drogfrihet och ett liv utan kriminalitet. Författaren ser ingen mening med att sluta använda amfetamin, och med det kommer naturligtvis kontakterna med rättsväsendet att bestå. Utan att vare sig romantisera eller bjuda in till ömkan beskriver hon det kriminella livet som nästan vilket arbete som helst – ett liv som innehåller både glädje och sorg, skratt och besvär.

Boken belyser en värld som ges mängder av utrymme i romaner, filmer och media, men lyckas ändå vara något helt annat. Dagbok från kvinnofängelset belyser en värld som är slutet för många och kommer säkerligen att krossa myten om att dagens fängelsestraff är lika med betald semester.

Lillemor Östlins böcker finns att köpa i kassan på Hotell Hamilton.

Ingrid Blomkvist

Ordföranden har ordet.

April månad har snart gått till ända, tranorna har lämnat Hornborgasjön och vi går mot sommar. Cellskapsbladet har låtit vänta på sig en tid men nu är den här och "den som väntar på något gott..."

Vid vårt årsmöte i slutet av mars kunde vi se tillbaka på ännu ett framgångsrikt år i föreningens åttaåriga historia. När vi i verksamhetsberättelsen för 2008 läser under rubriken Övriga händelser/aktiviteter, slås man av hur mycket vi hunnit med och kunnat engagera oss i under det gångna året. Jag rekommenderar alla att gå in på vår förnämliga hemsida och ta del av föreningens olika aktiviteter och satsningar under 2008.

Vid årsmötet gav chefen för Gruvberget Rolf Johansson en bild av hur svensk Kriminalvård arbetar med långtidsfångar och inte minst deras familjer och barn. Gruvberget är Kriminalvårdens kurs- och vistelseby där skötsamma långtidsfångar kan få vistas med sina familjer under 14-dagars perioder, en verksamhet som måste beskrivas som världsunik. I ett alltmer hårdnande klimat i samhället är det hoppfullt och inspirerande att höra Rolf beskriva hur man arbetar med livstidsfångar på ett sätt som saknar motstycke i världen. Även den här mycket belastade gruppen fångar har en möjlighet att någon gång under året få vistas med nära och kära under mera normala omständigheter. När man jämför med det vi kunnat ta del av rörande den behandling som Annika Östberg satts under i samband med hennes livstidsstraff så känns det än mer angeläget att slå vakt om den humana svenska kriminalvårdstraditionen. Gruvberget innebär ett hopp om förändring för våra långtidsfångar som vi skall vara glada att den finns och som vi alla tjänar på.

Att vissa saker tar tid att förverkliga förstår vi när vi läser en artikel i detta nummer av Cellskapsbladet om hur en fängenvårdsman, får vi förmoda, redan 1931 i tidningen "Vård och Vakt" föreslog att "fängvården själv skulle kunna ta vara på sina gamla föremål och söka åstadkomma ett eget litet museum". Han slutar sin inlägg med

"Museifrågan är sålunda väckt". Denne fängenvårdare fick inte uppleva sin idé förverkligad under sin livstid och vi kanske skall vara glada över det för i det läget hade knappast tanken kommit att lägga det tänkta museet i Gävle. Det jag däremot är säker på är att förslagsställaren skulle var mycket nöjd med det som museientusiasterna i Gävle har åstadkommit i dag. Här skulle man kunna säga att den som väntat på något gott fått vänta länge.

När vi ser till årets verksamhet kommer mycken kraft och energi att läggas i byggandet av de två utställningar som föreningen är involverade i. Dels en utställningscell i det gamla fängelset i Umeå och en permanent utställning i anslutning till Kriminalvårdens huvudkontor i Norrköping. Är det inte fantastiskt att den kompetens som krävs för att förverkliga museiprojekt i andra delar av landet finns att hitta i Gävle och i vår förening. Något att vara stolt över! En utveckling som är under uppbyggnad är det uppdrag som vi fått, att ansvara för insamling och vård av kriminalvårdens historiska samlingar. Vi har redan löst magasinfrågan genom att vi nu hyr den västra flygeln till slottet där föremålen skall samlas.

Nu vill jag önska alla medlemmar en riktigt skön och avkopplande sommar och samtidigt tacka alla som bidragit och bidrar till att Sveriges Fängelsemuseum har blivit en så stor framgång.

Anders Hedin